

Pályamű

A Székesfehérvári Törvényszék
Polgári-Gazdasági-Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiuma
kollégiumvezetői tisztségére kiírt pályázathoz

Pályamű

A Székesfehérvári Törvényszék
Polgári-Gazdasági-Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiuma
kollégiumvezetői tisztségére kiírt pályázathoz

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi. CLXI. törvény (Bszi.) 124. §-a és a bíróságok igazgatásáról szóló 9/1999 OIT. Szabályzat 22. §-a szerint a kollégiumvezető feladata egyrészt a kollégium munkájának szervezése, a hatáskörébe tartozó igazgatási feladatok ellátása, másrészt a kitűzött célok és intézkedések végrehajtásáról és eredményéről szóló időszakonkénti beszámoló.

A kollégiumvezető konkrét munkájára, részletes feladataira vonatkozó előírásokat a Székesfehérvári Törvényszék szervezeti és működési szabályzata tartalmazza.

A kollégiumvezetőnek szakmai és igazgatási feladatait – az ezek közti egyensúly kialakítása mellett – az OBH Elnökének stratégiai céljaival és a Törvényszék Elnöke által megfogalmazott közép- és hosszú távú terveivel összhangban kell ellátnia, oly módon, hogy segítséget nyújtson a Törvényszék előtt álló alábbi kihívások során:

- a megalapozott és időszerű ítékezés,
- a rendelkezésére álló emberi erőforrások optimális elosztása, hasznosítása,
- az ítékezés tárgyi feltételeinek és azok optimális elosztásának, hasznosításának biztosítása
- a bírósági szervezet integritásának érvényesítése,
- a bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítése,
- a képzési rendszer fejlesztése

A kollégium működésével kapcsolatos hosszú távú tervek meghatározásánál tekintettel kell lenni egyrészt a jogszabályváltozások miatt a bíróságokra háruló, másrészt a központi igazgatás által megfogalmazott feladatokra, illetve a törvényszék civilisztikai szakának általános helyzetére.

Az ítélkezés megalapozottságát és időszerűségét szolgáló tervek

A peres ügyek ésszerű határidőn belül történő elbírálása a bíróságoknak az Alaptörvényből fakadó kötelezettsége.

Jelen pályázati felhívásban külön hangsúlyozott elvárásként nyert megfogalmazást:

- a folyamatban maradó peres ügyek számának csökkentésére, és
- a peres ügyek időszerűségének javítására irányuló igény, különösen a járásbíróságokon és a törvényszék első fokán.

Az alábbiakban az e célok megvalósításával kapcsolatos terveimet ismertetem, elsősorban az említett szervezeti egységekkel kapcsolatban.

Általánosságban véve elsősorban a következő igazgatási és szakmai eszközöket tartom alkalmazandónak:

- a tárgyalási napok kihasználtságának ellenőrzése
- a kitűzési, elintézési és írásba foglalási határidők ellenőrzése
- a kiemelt jelentőségű perekre vonatkozó eltérő eljárási szabályok betartásának ellenőrzése
- a két éven túli ügyek figyelemmel kísérése, esetükben a soron kívüliség elrendelése (célszerűnek tartom ilyen esetekben a tárgyalási időköz 60 napban történő maximálását), szükség esetén a két éven túli ügyekben a további eljárási cselekményekre vonatkozó terv készítése, az érintett bíró és a kollégiumvezető vagy másodfokú tanácselnök személyes konzultációja révén
- az egy és két év közötti ügyek figyelemmel kísérése annak megelőzése érdekében, hogy a pertartam a két évet meghaladja

Törvényszéki első fok, gazdasági ügyszak

	Érkezett	Befejezett	Folyamatban	Növekedés mértéke
2014. év	112	130	99	
2015. év I-III. negyedév	106	95	110	11 %

Folyamatban maradt ügyek pertartama

	0-6 hó	6-12 hó	1-2 év	2-3 év	3-5 év	5 év felett
2014. év	33 db	15 db	19 db	16 db	11 db	6 db
2015. év I-III. n.év	56 db	18 db	11 db	14 db	7 db	4 db

A Törvényszék – mint elsőfokú bíróság – gazdasági peres ügyszak 2015. évi teljesítményéről elmondható, hogy az érkezett ügyek száma meghaladja a befejezett ügyekét, így a folyamatban lévő perek száma az év elejéhez viszonyítva 99 db-ról 110 db-ra nőtt. Ugyanakkor a régi ügyek számát tekintve egyértelmű csökkenés mutatkozik az év induló adataihoz képest. A 2 éven túli ügyek száma 33 db-ról 25 db-ra, az 1 és 2 év közti ügyek

száma 19 db-ról 11 db-ra csökkent. Az összes egy éven túli ügyek száma a 2015. január 1-jéhez (52 db) képest 36 db-ra csökkent, ez látványos 31%-os csökkenés. A peres ügyek időszerűsége tehát határozottan javult.

A folyamatban levő ügyek számának kis mértékű növekedése pedig a július- augusztus hónapok (amely a törvénykezési szünet időszaka) viszonylag magas ügyérkezési és relatíve alacsony befejezési számának tulajdonítható.

A cél ebben az ügyszakban az időszerűséggel kapcsolatban kialakult kedvező tendencia megtartása, oly módon, hogy a folyamatban levő ügyek száma se növekedjen. Ehhez a törvényszéki első fokon gazdasági ügyeket tárgyaló bírák létszámát meg kell tartani.

Törvényszék első fok, polgári ügyszak

	Érkezett	Befejezett	Folyamatban	Növekedés mértéke
2014. év	408 db	447 db	177 db	%
2015 év I-III. negyedév	421 db	307 db	291 db	66 %

Folyamatban maradt ügyek (db) pertartama

	0-6 hó	6-12 hó	1-2 év	2-3 év	3-5 év	5 év felett
2014. év	80 db	36 db	27 db	18 db	12 db	4 db
2015 év I-III. negyedév	187 db	38 db	35 db	12 db	13 db	6 db

A Törvényszék - mint elsőfokú bíróság - polgári peres ügyszakában 2015. január 1-jéhez viszonyítva az előregedett ügyek befejezésében előrelépés történt. A 3 éven túli ügyek száma 3 darabbal nőtt, a 2 és 3 év közti ügyek száma 6 darabbal csökkent, így a 2 éven túli összes ügy száma 34-ről 31-re csökkent. Ugyanakkor nagy mértékben nőtt az ügyérkezés (szeptember 30-ig több ügy érkezett mint az egész tavalyi évben), és ezzel párhuzamosan a folyamatban levő ügyek száma is jelentősen emelkedett. Az emelkedés a statisztikai adatok szerint a 6 hónap alatti – azaz a 2015 év II. és III. negyedévében érkezett – ügyek magas számára vezethető vissza, hiszen míg a 6 hónapnál régebbi ügyek száma mindössze 6 darabbal, addig a 6 hónap alatti ügyek száma az év elejéhez képest 107 darabbal növekedett.

A helyzet nyilvánvalóan rövidtávon is kezelést kíván. Ezt a még tárgyalás előkészítési szakban levő ügyek intézése esetén bírósági titkárok bevonása révén látom megvalósíthatónak. Ezáltal a bírák mentesíthetők azon intézkedések alól, melyeket titkárok is meghozhatnak. Ugyancsak titkári segítséggel volna megoldható az ügyvitelileg már befejezett ügyek intézése, a fellebbezések hiánypótlása, a felterjesztés, vagy a jogerő megállapítása, és a jogerőre emelkedés után felmerülő tennivalók intézése. Az ehhez szükséges titkári létszám – véleményem szerint – a cégügyeket és felszámolási ügyeket intéző titkárok átmeneti bevonásával biztosítható. Vélhetően az érintett ügyek nagy része úgynevezett devizaügy, ezek intézésében a bírósági titkárok már jelenleg is részt vesznek, a helyzetet továbbra is fenn kell tartani, legalábbis átmenetileg. A bírósági titkárok részére a szükséges feladatok elvégzése érdekében az érintett bíró kollégák bevonásával rövid felkészítő oktatást célszerű tartani, az ügyintézéshez szükséges határozatminták kidolgozása és rendelkezésre bocsátása mellett. Ez a bírósági titkárok részére is lehetőséget teremt a szakmai fejlődésre, és a bírói munkára való felkészülésre.

Székesfehérvári Járásbíróság

Polgári - gazdasági	Érkezett	Befejezett	Folyamatban	Csökkenés mértéke
2014. év	3291	3363	1610	
2015 év I-III. negyedév	2433	2478	1565	3 %

Folyamatban maradt ügyek (db) pertartama

Polgári - gazdasági	0-6 hó	6-12 hó	1-2 év	2-3 év	3-5 év	5 év felett
2014. év	904 db	360 db	233 db	58 db	44 db	11 db
2015 év I-III. negyedév	947 db	284 db	203 db	73 db	43 db	15 db

A statisztikai adatok alapján az év elején folyamatban levő ügyek száma kis mértékben csökkent (3 %-kal), kis mértékben (3 db) nőtt a 3 év feletti ügyek, és 58-ról 73-db-ra nőtt a 2- és 3 év közti ügyek száma. Jelentősen csökkent viszont a 2 év alatti ügyek száma, még úgy is, hogy az elmúlt év azonos időszakáig az ügyérkezés az idei évvel gyakorlatilag azonos volt.

Az elsődleges cél tehát a 2 éven túli ügyek csökkentése. Az ilyen ügyekben a Törvényszék Elnökének utasítása alapján jelenleg soron kívül kell intézkedni, az ilyen esetben a tárgyalási időközt 60 napban látom célszerűnek maximálni. Másfelől arra is figyelemmel kell lenni, hogy egy-egy bíró referádájában a soron kívül intézendő ügyek aránya ne legyen túl magas. Ugyanis ha ez az arány egy bizonyos szintet meghalad – és nagyszámú ügyben egyszerre kell soron kívül intézkedni –, akkor ezen ügyek között is óhatatlanul rangsort kell felállítani, és az ebben hátrébb szoruló ügyek esetén a soron kívüliség maradéktalanul nem valósul meg, sőt a nem soron kívüli ügyek intézésének időszerűsége is csorbát szenved. A szükséges intézkedések meghozatalánál ezért nagyobb figyelmet célszerű fordítani azokra a bírókra, akiknél az átlagot meghaladóan vannak előregedett ügyek.

Egyedi vizsgálattal kell megállapítani, hogy az ügyek elhúzódásának vannak-e olyan okai, amelyek nem az ügyek egyedi jellegéből származnak, hanem valamely helytelen gyakorlatból, az eljárási szabályok hibás alkalmazásából fakadnak. Az ügyek elhúzódásának okait az érintett bíróval való személyes konzultáció keretében látom célszerűnek feldolgozni, szükség esetén a másodfokú tanácselnökök bevonása mellett. A konzultáció keretében szükség esetén az eljárás folytatásának terve is felvázolandó. Mindennek természetesen a bírói függetlenség sérelme nélkül kell végbe mennie.

Ugyanezt a célt szolgálja a tanácselnöki feljegyzések és a bíróvizsgálatok tapasztalatainak összegzése, és az ismételten előforduló helytelen gyakorlat észlelése esetén a bírák figyelmének felhívása, kiküszöbölésükre megfelelő szakmai előterjesztések kidolgozása.

Dunaújvárosi Járásbíróság

Polgári - gazdasági	Érkezett	Befejezett	Folyamatban	Növekedés mértéke
2014. év	1359 db	1519 db	511 db	
2015. év I-III. negyedév	1010 db	985 db	536 db	25 db

Folyamatban maradt ügyek (db) pertartama

	0-6 hó	6-12 hó	1-2 év	2-3 év	3-5 év	5 év felett
2014.	311 db	97 db	82 db	17 db	4 db	-
2015. I-III. negyedév	368 db	84 db	60 db	18 db	6 db	-

A Dunaújvárosi Járásbíróságon 2014-ben és 2015-ben is többször változott a bírói létszám. Míg a 2013. évben rendkívül nagy egy főre jutó bírói munkateher mellett javultak a mutatók, majd a kedvezőbb személyi körülmények folytán a folyamatban lévő ügyek száma 2014. év végére ismét nagymértékben csökkent, a 2015. év első három negyedévében az ügyszám enyhe növekedése látszik. Csekély mértékben nőtt a 2 éven túli ügyek száma is. Az év első 9 hónapjában a befejezések száma elmaradt az érkezők számától. Ez magyarázható azzal, hogy a törvénykezési időszakában (július-augusztus hónapok) a beérkezett ügyek számát a befejezések száma – nyilvánvaló okokból – nem érte el. Mindenesetre a járásbíróság helyzete ügyteher és időszorúság szempontjából álláspontom szerint stabilnak mondható. A jelenleg ténylegesen tárgyaló bírák közül 1 rendelkezik kevesebb gyakorlattal, ő határozott időre kinevezett bíró. Miután a törvényszéken dolgozó polgári ügyszakos bírák közül ketten is nagy tapasztalattal rendelkeznek az ő segítségükre is tud támaszkodni. Miután a ténylegesen tárgyaló bírák létszáma alacsony, nagymértékű szakosodásra nincs lehetőség, az nem is volna kívánatos. Annak megítéléséhez, hogy szükség van-e igazgatási intézkedésre, célszerű megvárni a 2015. év végi adatokat. Amelyik bíró esetében a 2 éven túli ügyek száma a többiekhez képest magas, szándékomban áll felajánlani a személyes konzultáció lehetőségét, az adott szakterülethez tartozó másodfokú tanácselnök bevonása mellett.

Bicskei Járásbíróság

Polgári - gazdasági	Érkezett	Befejezett	Folyamatban	Csökkenés mértéke
2014. év	490	530	166	
2015. év	306	314	168	2 db

Folyamatban maradt ügyek (db) pertartama

	0-6 hó	6-12 hó	1-2 év	2-3 év	3-5 év	5 év felett
2014. év	124 db	27 db	18 db	6 db	5 db	1 db
2015. év	107 db	25 db	16 db	12 db	7 db	1 db

A Bicskei Járásbíróságon 2 bíró dolgozik a civilisztikai ügyszakban, az egyikük kevesebb gyakorlattal rendelkező, másikuk pedig tapasztalt bíró. Az év elejéhez képest a folyamatban lévő ügyek száma 2 darabbal emelkedett, gyakorlatilag stagnált. A 2 éven túli ügyek száma viszont 12 darabról 20 darabra növekedett. Miután a járásbíróságon működő bírósági titkár peren kívüli ügyeket intéz, a kurrenciális ügyintézésben, vagy a határozat-szerkesztésbe legfeljebb rendkívül korlátozott mértékben tud segíteni. A 2 éven túli ügyek számának emelkedésének okait az egyedi ügy alapos átvizsgálásával indokolt kideríteni, ezt követően lehetne a szükséges intézkedést meghozni.

Sárbogárdi Járásbíróság

Polgári - gazdasági	Érkezett	Befejezett	Folyamatban	Csökkenés mértéke
2014. év	444 db	460 db	178 db	
2015. év I-III negyedév	271 db	322 db	129 db	49 db

Folyamatban maradt ügyek (db) pertartama

	0-6 hó	6-12 hó	1-2 év	2-3 év	3-5 év	5 év felett
2014. év	112 db	36 db	13 db	7 db	2 db	-
2015. I-III. negyedév	92 db	11 db	18 db	3 db	4 db	1 db

A Sárbogárdi Járásbíróságon – melynek illetékességi területe az idei évben csökkent – a 2015. szeptember 30-án folyamatban lévő ügyek száma 129 darab. A befejezések száma messze meghaladja az érkezést. A 2 éven túli ügyek száma nem változott, de átstrukturálódott, nőtt a 3 éven túli és az 5 éven túli ügyek száma. Ennek okát ismét csak egyedi vizsgálattal lehetne kideríteni. Megjegyzendő, hogy a bírói létszám itt is változott 2015. évben, míg az első 4 hónapban 2 bíró ítélkezett, május 1-jétől október 30-ig egyikük referádája felének megtartásával a törvényszékre volt kirendelve, majd ő 2015. november 1-jétől a Székesfehérvári Járásbíróságra nyert kirendelést. Jelenleg tehát a Sárbogárdi Járásbíróságon ténylegesen egy bíró tárgyal.

- Az emberi erőforrások optimális elosztása, hasznosítása (ügyelosztási rend, szakosodás)

Az időszerű és megalapozott ítélkezés egyik legfőbb eszköze az olyan ügyelosztási rend kialakítása, amely biztosítja a munkateher arányosságát az azonos szinten ítélkező bírák között. Van olyan nézet, mely szerint a munkateher arányosságát az automatikus szignálás biztosítja. Bár az ezen alapuló ügyelosztás valóban alkalmas az egyes bírók közti feszültségek csökkentésére, azonban mindig szolgálja az *emberi erőforrások optimális kihasználása* elvének – mint a bíróság szervezeti szintű integritása egyik aspektusának – érvényesülését. Ezért megfontolásra érdemesnek tartom a nagyobb létszámú járásbíróságokon, különösen a Székesfehérvári Járásbíróságon – a jelenleginél nagyobb mértékű szakosodás irányába történő elmozdulást. (Ehhez természetesen további előzetes felmérés, hatásvizsgálat, és egyeztetés szükséges.) Mindezt olyan formában lehet csak végrehajtani, hogy aki hatékonyabban dolgozik (több ügyet fejez be), arra se kerüljön szükségszerűen nagyobb mennyiségű ügy.

A szakosodás a bíró számára azért jelent előnyt, mert szűkebb jogterületen nagyobb mélységű tudásra tehet szert. Ez megkönnyíti a gyakran előforduló típusú ügyekre történő felkészülést is. Hasonló tényállású, ugyanazon jogszabályok alapján elbírálandó ügyekből adott napra több tárgyalás is kitűzhető, és az ezekre egyszerre történő felkészülés értelemszerűen rövidebb időt vesz igénybe, mintha az érintett 4-6 db ügyre külön napokon kellene felkészülni.

A bírósági szervezettel szemben külső elvárás is, hogy a jogkeresők ügyeit az érintett szakterületre specializálódott bíró bírálja el.

Szakosodás esetén az arányos munkateher a különböző ügyek nehézségi fokának, várható időigényének, előre kalkulálható eldönthetőségének értékelése, illetve megfelelő

súlyozása mellett érhető el. Ehhez támpontul szolgál az OBH által a különböző civilisztikai ügyek súlyozásával kapcsolatban kiadott utasítása. A statisztikai adatok mellett az ügy egyedi jellegéből fakadó munkaigényt is értékelni kell. Szükséges továbbá az egyes bírók aktuális munkaterhének folyamatos figyelemmel kísérése. Ennek érdekében szorosabb együttműködés szükséges a kollégiumvezető, valamint az egyes járásbírók, illetve a Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak az ügyek kiosztásával foglalkozó vezetője között.

Természetesen ha jogszabályváltozás miatt, vagy társadalmi-gazdasági okokra visszavezethetően az ügyszerkezet változik, az ügyelosztási rendet is korrigálni kell.

Az ügyelosztási rend minél objektívebb módszerekkel történő kialakítása és annak nyilvánossága a bírósági munka integritásának, átláthatóságának egyik lényeges pontja. Amennyiben ennek megfelelően kerül sor az egyes ügyek kiosztására, érvényesül az objektivitás és az előre meghatározottság elve, továbbá biztosítható a törvényes bíróhoz való jog is.

A kollégiumvezetőnek továbbá figyelemmel kell kísérnie azt is, hogy megfelelően megvalósul-e az arányos munkamegosztás. Figyelni kívánok arra is, hogy ez a megye különböző bíróságai között is megvalósuljon. Szükséges lehet annak vizsgálata is, hogy a Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság bírái esetében az arányos munkateher elosztás megvalósul-e. 2015. november 1-jétől ugyanis a közbeszerzésekről szóló törvény alapján indult közigazgatási perekben kizárólagosan illetékes a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság, ha az ajánlatkérő székhelye Budapesten, vagy a dunántúli megyékben található, tehát az ügyek számának, és a munkateher növekedésére kell számítani. Mi több, a jogszabály az eljárásra olyan szűk határidőket alkalmaz, melynek folytán az ilyen ügyekben gyakorlatilag soron kívül kell intézkedni. Ehhez képest jelenleg a három közigazgatási bíró közül az egyik $\frac{1}{2}$ arányban munkaügyi pereket tárgyal. A megnövekedő feladataihoz szükséges létszámbővítéshez a Törvényszéknek külső segítségre szorul, még a belső humán erőforrások kellő mozgósítása mellett is.

Ahogy a Székesfehérvári Törvényszék Elnöke által felállított tervben is szerepel: alapvető cél, hogy a bíró kizárólag bírói munkát végezzen. (Ehhez annyit még: azt is az erőforrások pazarlásának tartom, ha bírósági titkár vagy ügyintéző jegyzőkönyvet vezet.) A bíró munkaidejének jó részét jelenleg is a kurrenciális feladatok elintézése teszi ki, melyek jó részét a titkár vagy az ügyintéző is el tudna végezni. Bár jelenleg illúzió, hogy minden bíró mellett egy titkárból, egy ügyintézőből és egy írnokból álló *team* dolgozzon, de szorgalmazni fogom, hogy azokban az esetekben, ahol leginkább indokolt, ha nem is egy, de 2-3 bíró részére titkár nyújtson segítséget a kurrencia feldolgozásában, illetve a határozatok megszerkesztésében. (Ehhez természetesen az érintett titkárok felkészítésének megszervezésére is szükség van.)

A polgári nemperes ügyszakban jelenleg dolgozó bírósági titkároknak a peres ügyszak felé történő áttérését elősegítheti az a körülmény is, hogy az utóbbi időszakban – a hatékony munkavégzésnek köszönhetően – csökkent a felszámolási és cégügyek száma. A felszabaduló kapacitás lehetőséget ad arra, hogy a bírósági titkárok legalább részben besegítsenek a peres ügyek kurrenciális ügyintézésébe.

- Jogszabályváltozásokra való felkészülés

Az ítékezés szakmai színvonalának megőrzésének, illetve magasabb szintre emelésének egyik előfeltétele, hogy a bírák a jogszabályváltozásokról kellő időben értesüljenek és azokra az ítékezési tevékenység ellátáshoz szükséges mértékben felkészüljenek.

Jelentősebb jogszabályváltozás esetén a bírakat segíteni kell a jogalkalmazásra való felkészülésben. Ezt helyi szinten megtartandó munkaértekezletek révén tartom megvalósíthatónak. Egy-egy szakmai előadásba be kívánom vonni az adott jogterületen nagyobb tapasztalattal rendelkező bíró és titkár kollégákat (az ezzel adódó többletmunka megfelelő honorálása mellett).

Kihívást jelent az új Polgári Törvénykönyv és ahhoz kapcsolódó jogszabályok alkalmazása is. Ezért egyrészt a másodfokú tanácsok elnökeinek közreműködése mellett időről időre fel kell dolgozni azokat a jogeseteket, amelyekben az új Ptk. alkalmazandó, és rá kell mutatni azokra a pontokra, ahol az új szabályok a korábbi gyakorlattól eltérő jogalkalmazást tesznek szükségessé. Másfelől a felsőbb bíróságok által közzétett eseti döntéseket ilyen szempontból is értékelni kell, akárcsak a fellebbezés, vagy felülvizsgálat után az ítélőtábláról, illetve a kúriáról visszaérkezett ügyekben meghozott határozatokat. Az ilyen tárgyban keletkezett szakmai előterjesztéseket rendszeresen ismertetni kell – a járásbíróságok bírái jelenléte mellett – megtartandó értekezleteken, melyeken a kollégák által felvetett kérdéseket is fel kell dolgozni.

- Egységes ítékezés

A kollégium az egységes ítékezési gyakorlat kialakítása érdekében elemzi a bíróságok gyakorlatát, és véleményt nyilvánít a vitás jogalkalmazási kérdésekben.

Azokban az esetekben ahol a jogszabályváltozás előre látható, ki kell használni a jogszabály kihirdetése és hatályba lépése között rendelkezésre álló időt arra, hogy az ügyszak előzetesen felkészüljön az ítékezésre kiható változásokra, illetve a változásokat előzetesen feldolgozza kollégiumi ülés illetve szakmai értekeztet keretében. Ez elősegítené az egységes ítékezési gyakorlat kialakítását is. Ugyanezt segíti elő a civilisztikai kollégiumvezetők országos értekezletén felmerült témák rendszeres ismertetése is.

Fontosnak tartom a bíró kollégák figyelmét folyamatosan felhívni arra, hogy a megítélésük szerint elvi kérdésben meghozott határozatot, illetve az ellene benyújtott fellebbezés folytán eljáró másodfokú bíróság határozatát küldjék meg a kollégiumvezető részére. Ha az egyes bíróságok, illetve a másodfokú tanácsok gyakorlatában ugyanazon kérdés tekintetében eltérő döntések keletkeznek, jogegységi eljárás megindítását fogom indítványozni a Fővárosi Ítélőtábla elnökénél.

Ugyancsak az egységes ítékezés kialakítását szolgálja a más törvényszékek gyakorlatának megismerése. Ezért szorgalmaznám a kollégiumi ülésekre a szomszédos megyék kollégiumvezetőinek, csoportvezetőinek meghívását. Hasznosnak tartom akár közös szakmai értekezletek, work-shopok megtartását is (ahogy erre a közelmúltban a Tatabányai Törvényszékkel együttműködés keretében már volt példa.) Ez alkalmat teremtene a másutt kialakult jó gyakorlatok megismerésére. Az előbbiekkal összefüggésben szintén a

jogalkalmazás egységességét segítené elő az a körülmény is, hogy a Veszprémi – illetve a Tatabányai Törvényszékekkel való kapcsolatfelvétel révén a Győri Ítélőtáblával, míg a Szekszárdi Törvényszék esetén a Pécsi Ítélőtáblával is kialakulhat áttételes kapcsolat.

Ha létrejönne ilyen együttműködés, elképzelhetőnek tartanám például a képzések megszervezése és egyes szakmai előterjesztések elkészítése terén a törvényszékek közti munkamegosztást is. (például közös képzések tartás, a más törvényszéken készített szakmai előterjesztések megvitatása, más törvényszékről a saját képzésre vendégelőadó meghívása).

- Képzés

Az ítélkezés megalapozottságát szolgáló fontos eszköz a bírák és igazságügyi alkalmazottak képzése, mely egyrészt önképzés, másrészt szervezett szakmai képzés révén valósulhat meg. Előbbi a szervezetben résztvevő személyi integritásával kapcsolatos követelmény. Utóbbiakon való részvétel lehetőségére fel kívánom hívni a bírák, bírósági titkárok és ügyintézők figyelmét is, részvételüket ösztönözni fogom. Kiemelt figyelmet érdemelnek e téren a kevesebb gyakorlattal rendelkező, illetve a határozott időre kinevezett bírák. Utóbbiak részére indokoltnak látom az összegyűjtött problémák rendszeresen, előre meghatározott időpontban történő megbeszélés lehetőségének biztosítását. Ebben számítok a másodfokú tanácselnökök, valamint az adott bíróságon ítélkező, nagy tapasztalattal rendelkező kollégák segítségére. (Kevesebb gyakorlattal rendelkező bírák tekintetében elsősorban a Dunaújvárosi Járásbíróság érintett, e bíróságokon ugyanakkor nagy tapasztalattal rendelkező kollégák is ítélkeznek, akik segítségére a fiatalabb kollégák eddig is számíthattak).

A törvényszék elnöke által megfogalmazott tervben szerepel, hogy a járásbíróságok bírái lehetőséget kapjanak arra, hogy kirendeléssel részt vegyenek a törvényszék másodfokú tanácsainak munkájában. Ezzel az elképzeléssel messzemenőig egyetértek. Ez egyrészt lehetővé teszi a nagy munkaterhet viselő másodfokú tanácsok kisegítését, az előadó bírák részbeni tehermentesítését, másfelől a járásbírósági bírák részére más módon meg nem szerezhető szakmai tapasztalatot tud nyújtani. Közvetlenül segítheti a másodfokú gyakorlat, illetve annak indokai, módszerei megismerését. Nem utolsósorban ez a másodfokú tanácsok számára egyfajta utánpótlás-képzést is jelent, ennek előnyeit aligha szükséges taglalni.

Az Európai Unió jog megismertetése érdekében számítok a törvényszéki európai jogi szaktanácsadók közreműködésére, az Európai Bíróságnak a magyar jogalkalmazást érintő döntéseinek ismertetése és feldolgozása terén. A jelenlegi gyakorlat szerint a szaktanácsadó beszámolójára kizárólag a kollégiumi tagok jelenlétében kerül sor. Ezen a szokáson szerintem változtatni indokolt, az ülésre a járásbírókat is meg kellene hívni.

- Hibák és hiányosságok megszüntetése

Az ítélkezés megalapozottságát szolgálja a hibák, hiányosságok feltárása is. Ennek célja elsődlegesen ezek kiküszöbölése és megelőzése, és nem valamely igazgatási következmény levonása.

Szorgalmazni fogom, hogy a tanácselnöki feljegyzést az érintett elsőfokú bíró már az ügy iratainak visszaküldésekor megkapja, annak érdekében, hogy a feljegyzésben foglaltakat minél előbb hasznosítani tudja. Évi egyszeri ismertetés esetén az elsőfokú bíró gyakran már

arra sem emlékszik, hogy melyik volt az ügy, amelyhez az ismertetett feljegyzés kapcsolódik. Másfelől célszerűnek tartom a tanácselnöki feljegyzésekben a jó gyakorlatok feljegyzését és a bírakkal való megosztását.

A járásbíróságok ítélkezési színvonalának és az ügyek ésszerű időn belül történő befejezése elősegítésének egyik leghatékonyabb eszköze a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezési gyakorlatának vizsgálata. Ha ennek eredményekén általánosítható megállapítások tehetők, azokat a járásbírókkal ismertetni kell, illetve meg kell vitatni.

Az ítélkezés időszerűségének elősegítését segítené az ügyek elhúzódása okainak, a pertartam növekedése okának feltárása. Saját tapasztalatom szerint az egyes ügyek elhúzódásának okai közül legfontosabbak a következők:

1. eljárásjogi jogértelmezési problémák, különösen a tájékoztatási kötelezettséggel, illetve a Pp. 141.§ (6) bekezdés alkalmazásával kapcsolatban.
2. szakértői bizonyítás elrendelése, a szakértő késedelme, a bizonyítás elrendelése előtt a kellő tényfeltárás elmaradása, a célzottan megfogalmazott kérdések helyett a felek által feltett, gyakran szükségtelen kérdések feltevése, stb.
3. külföldre történő kézbesítés.

Míg utóbbi esetben a bíró csupán annyit tehet az időszerű ítélkezés elősegítése érdekében, hogy az ügyben soron kívül intézkedik, hiszen az egyéb akadályozó körülmények rajta kívül állnak, addig az 1.) és 2.) sz. esetekben olyan hátráltató tényezőkről van szó, melyek kiküszöbölhetőek, megelőzhetőek, kezelhetőek. Az ezekkel kapcsolatos problémák részletes megvitatását alapvető feladatomnak tekintem, szakmai megbeszélések keretében.

Az időszerű ítélkezés megvalósítása érdekében az is vizsgálandó, hogy érvényesülnek-e az ítélkezési gyakorlatban a kiemelt jelentőségű ügyekben és a kis értékű perekben a Pp-nek az eljárás befejezését gyorsító rendelkezései. A vizsgálat eredményét szakmai megbeszélésen kellene feldolgozni.

- Szakmai fórumokon résztvevők körének bővítése

Célszerűnek tartom az éves kollégiumi ülésekre a Közigazgatási- és Munkaügyi Bíróság elnökének meghívását, a munkaügyi és közigazgatási bíróság által alkalmazott joganyagot érintő megbeszélésekre pedig szorgalmazom a közigazgatási és a munkaügyi bírák megjelenését is. (Mindösszesen 3 illetve 4 főről van szó).

A különböző szakmai értekezletekre nézetem szerint meghívandóak a társhatóságok képviselői is a közös problémák megtárgyalása érdekében (földhivatal, környezetvédelmi hatóság, adóhatóság, főügyészség). Utóbbi szervek képviselőinek jelenléte különösen fontos lehet a csőd- és felszámolási csoport, továbbá a civil szervezetek nyilvántartását vezető titkárok szakmai értekezletén. Témától függően célszerűnek látom meghívni a szakmai megbeszélésekre az ügyvédi kamara és a közjegyzői kamara képviselőjét.

Elképzelhetőnek tartom olyan szakmai fórum megszervezését is, amelyen különböző jogi határterületek jogalkalmazói tartanak tájékoztatást a náluk folyó jogalkalmazási

gyakorlatról (pl: ingatlanügyi, építésügyi hatóság, adóhatóság, fogyasztóvédelmi hatóság, pénzügyi felügyelő hatóság, stb..)

- Tárgyi és pénzügyi erőforrásokkal való gazdálkodás

A törvényszék költségvetési ellátottsága biztosított, gazdálkodása stabil.

Kollégiumvezetőként ehhez hozzájárulni – többek között – azzal lehet, hogy a bírók, de a titkárok, ügyintézők és a tisztviselők-írnokok figyelmét is felhívjuk a térítvevényes levelek számának csökkentésére. A bíróságok székhelyein működő hatóságok és egyes jogi képviselők részére a kézbesítést már több éve hivatalsegédek végzik. A postai úton küldendő levelek esetén a térítvevény nélkül kézbesítendő bírósági iratok körére ajánlást szükséges tenni, illetve annak betartását célvizsgálattal ellenőrizni kell. Az ezzel kapcsolatban esetlegesen kialakult helytelen (nem takarékos) gyakorlatot meg kell szüntetni. Ennek felderítését az egyes bíróvizsgálatok során tartom megvalósíthatónak, úgy, hogy a másodfokú tanácsok a felterjesztett ügyeket e szempontból is áttekintsék, és ezzel kapcsolatos tapasztalataikat a tanácselnöki feljegyzésben is rögzítsék, valamint azokról időszakonként a kollégiumvezető részére is jelentést tegyenek.

Az ítélkezés színvonalának további javítása érdekében erősíteni volna kívánatos az informatika szerepét. A törvényszéki intranet keretében javasolnám egy olyan fórum létrehozását, ahol mindenki felteheti kérdéseit az ítélkezés során felmerült kérdésekben. Egy ilyen felület alkalmat adna arra is, hogy a bírák egymás között is megvitathassák a kérdező által felvetett témát. Célszerűnek tartom továbbá egy elektronikus módban működő jogszabályfigyelő kialakítását, amely kéthavonta beszámolna az időközben bekövetkezett és a bírák számára lényeges jogszabályváltozásokról.

A bírák informatikai eszközökkel megfelelően el vannak látva. Az informatikai rendszer kihasználtsága javítandó. Jelenleg e-mailen érkeznek különböző szakmai anyagok, kollégiumi értekezletek jegyzőkönyvei, időnként szakirodalmi cikkek, igazságügyi szakértők, fordítóirodák és tolmácsok bemutatkozó levelei, többnyire egyesével. Ezeket célszerű volna az intranetes oldalon rendszerezetten összegyűjteni, archívumban kezelni, az aktualitásokról pedig a kollégákat kétheti / havi hírlevélben tájékoztatni, melyek az érintett adattartalomra való hivatkozást (linket) tartalmazzák.

Kívánatosnak tartom, és szorgalmazni fogom a Törvényszéki Civilisztikai Döntvénytár kialakítását, amely a törvényszék – mint másodfokú bíróság – összes civilisztikai érdemi határozatát tartalmazza. (Ez egyébként a Tatabányai Törvényszéken kialakított jó gyakorlat átvételét jelentené, a szükséges szoftver onnan beszerezhető, vagyis informatikailag megoldható a kérdés.) Az adatbázist kezelő programot a Kúriai Határozatok adatbázisa felületének mintájára kellene kialakítani, hogy abban adott jogszabályhelyre, illetve adott szóra, kifejezésre is rá lehessen keresni.

Lényegesnek tartom, hogy az elektronikus kommunikációra történő áttérést a bírák minél szélesebb körben elfogadják, az informatika által biztosított lehetőségeket minél jobban kihasználják. Ehhez szükség van az informatikusok mellett a számítástechnikai ismeretek terén nagyobb jártassággal rendelkező bírók segítségére is. Személyes tapasztalatom alapján azt is elmondhatom, azokban a peres ügyekben, melyekben a fél az elektronikus kommunikációt választja, az intézmény adta lehetőségek nincsenek megfelelően kihasználva, mivel a bírának nincs lehetőségük az elektronikus úton érkezett beadványok megtekintésére,

letöltésére, erre csak a kezelőirodának van módja. Így fordulhat elő például az is, hogy a bíró – bár értesítést kap a BIIR rendszeren keresztül az elektronikus beadvány érkezéséről, illetve ott nyilatkoznia kell arról is, látni kívánja-e a beadványt – ennek ellenére azzal csak akkor fog találkozni, ha azt részére a kezelőiroda nyomtatott formában átadja. Amennyiben ennek pusztán technikai okai vannak, azt meg kell szüntetni, ha pedig valamely szabályzati rendelkezés akadályozza ezt, szorgalmazni fogom e szabályzó megváltoztatását.

A bírósághoz való hozzáférés lehetőségét elő kívánom segíteni azzal, hogy a törvényszék honlapjára szorgalmazni fogom egyes ügýtípusonként – ahol ez lehetséges – keresetlevél-minták, illetve kérelem-minták feltöltését. Emellett célszerűnek tartom a honlapra olyan rövid ismertető kiadvány elhelyezését is, amely tájékoztatást ad a tényleges és a potenciális ügyfelek részére a beadványok elkészítésének általános szabályairól, a bírósági eljárás menetéről, a kulturált tárgyalótermi viselkedés elvárt formáiról, illetve arról, hogy ők maguk milyen elvárásokat támaszthatnak az ügyükben eljáró bírókkal, továbbá a velük kapcsolatba kerülő igazságügyi alkalmazottakkal szemben.

Fontosnak tartom, hogy a nyilvánosság minél szélesebb körben ismereteket szerezhessen a bíróságoknak az államszervezetben elfoglalt szerepéről, jelentőségéről, továbbá az ítélkezési munka jellegéről. Ennek biztosítása érdekében egyrészt javasolni fogom a törvényszék honlapjára különböző közérthető tájékoztatók elhelyezését. Másrészt támogatom az úgynevezett „Nyitott bíróság” programot, illetve ennek a jelenlegi – véleményem szerint magas – színvonalon történő továbbfolytatását. A civilisztikai ügyeket tárgyaló bírákat szeretném arra ösztönözni, hogy a bíróságot látogató diákság tájékoztatásában minél nagyobb számban vegyenek részt.

Támogatnám azt is, hogy a polgári ügyek a helyi sajtóban minél nagyobb mértékben jelenjenek meg. A közérdeklődésre számot tartó ügyek esetén elengedhetetlennek tartom a bíró és a bírósági sajtószóvivő közti megfelelő együttműködést, annak érdekében, hogy a közzétett tájékoztató minél pontosabb és szakszerűbb legyen.

A bírósághoz való hozzáférést szolgálja az is, hogy a civilisztikai ítélkezést érintő jogszabályváltozásokról és azoknak az ítélkezést érintő hatásairól rövid tájékoztató készüljön az ügyfelek számára, mely a honlapon illetve szórólap formájában a törvényszék bejáratánál, a beléptető kapunál kerülne elhelyezésre. Minden alkalmat meg kell ragadni arra, hogy a nyilvánosság megismerje és elfogadja a bíróságok munkáját. Nem elég ugyanis pusztán a munka elvégzése, láttatni is kell a nyilvánossággal, hogy a munka el lett végezve.

Támogatom, hogy a Székesfehérvári Törvényszéken immár több éve sikeresen működő bírósági közvetítői tevékenység tovább folytatódjon. Különösen a családjogi és a munkaügyi pereket tárgyaló kollégákat kívánom ösztönözni arra, maguk is ismerkedjenek meg a közvetítés egyes szakmai szabályaival, annak felismerése érdekében, hogy mikor áll fenn reális esély arra, hogy a peres felek a bírósági közvetítő előtt megegyezzenek, illetve azt, hogy egyáltalán mely esetekben célszerű és mely esetekben nem célszerű a peres felek részére a mediációt ajánlani alternatív vitarendezési lehetőségként. Miután a közvetítői tanfolyamot magam is elvégeztem, tudom, hogy a mediáció szakmai szabályainak megismerésével a bírák

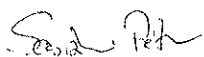
olyan technikákat sajátíthatnak el, melyek alkalmazásával nagyobb esély nyílik a felek közti egyezség létrehozására.

Az ítélkezési munkának a társadalom általi elfogadottságát a panaszbeadványokon keresztül is le lehet szűrni. Az ilyen panaszbeadványokban sérelemként megfogalmazott jelenségekről való összegzés és általános megállapítások levonása alkalmas az előbbieik elősegítésére.

Végső soron célom a civilisztikai ítélkező tevékenységben résztvevő minden bíró, bírósági titkár és ügyintéző munkájának segítése, nyugodt és kiszámítható munkahelyi légkör megteremtése mellett. Ehhez azonban szükség van az ügyszakba beosztott valamennyi kolléga összefogására, az egymás közti szolidaritásra, segítő hozzáállására. Különösen szeretnék támaszkodni a több évtizedes tapasztalattal rendelkező kollégáknál felhalmozódott tudásra, továbbá a másodfokú tanácsok elnökeinek és a járásbírói csoportvezető segítségére.

Az előbbieken felvázolt célok megvalósításához kérem a kollégium, az összbírói értekezlet, továbbá az Országos Bírói Hivatal Elnökének támogatását.

Székesfehérvár, 2015. november 20.

Dr. Sasvári Péter